

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 246/2012-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť J. O., L., zastúpenej advokátom JUDr. P. L., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 M Cdo 1/2011 z 26. januára 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. O. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. apríla 2012 doručená sťažnosť J. O. (ďalej len „sťažovateľka, v citáciách aj „navrhovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len

„dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 M Cdo 1/2011 z 26. januára 2012 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že

„Okresný súd Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“, pozn.) rozsudkom z 20. septembra 1999 č. k. 6 C 320/94-183 vypořiadal bezpodielové spoluvlastníctvo navrhovateľky J. O... a odporcu M. O...“

Krajský súd Trenčín (ďalej len „krajský súd“, pozn.) na odvolanie odporcu uznesením zo 04. februára 2004 sp. zn. 5 Co 58/00 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti.“

Okresný súd... v poradí druhým rozsudkom z 18. decembra 2008 č. k. 6 C 320/1994-378 vypořiadal bezpodielové spoluvlastníctvo navrhovateľky a odporcu.“

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie odporca. Žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie. Následne však odporca svojim podaním doručeným odvolaciemu súdu dňa 22. 12. 2009 vzal svoje odvolanie späť. Odvolací súd vzhľadom na dispozičný úkon odporcu, ktorým podané odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa vzal späť predtým, než odvolací súd o tomto odvolaní rozhodol, odvolacie konanie zastavil...“

Dňa 05. 01. 2011 podal proti rozsudku Okresného súdu... zo dňa 18. decembra 2008 č. k. 6 C 320/1994-378 na podnet odporcu generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“, pozn.) mimoriadne dovolanie. Navrhol, aby najvyšší súd vec zrušil a vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.“

K mimoriadnemu dovolaniu podala navrhovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadrenie zo dňa 14. 03. 2011 a doplnenie vyjadrenia dňa 25. 08. 2011 v ktorom žiadala mimoriadne dovolanie zastaviť pre nedostatok jednej z podmienok konania...“

Uznesením Najvyššieho súdu sp. zn. 7 M Cdo 1/2011 zo dňa 26. januára 2012... bol rozsudok Okresného súdu... zrušený a vec bola vrátená tomuto súdu na ďalšie konanie.“

3. Podľa názoru sťažovateľky najvyšší súd „v rozpore so zákonom... v rozpore s podmienkami prípustnosti mimoriadneho dovolania uvedenými v § 243e Občianskeho súdneho poriadku rozhodol o prípustnosti mimoriadneho dovolania, čoho následkom bolo

aj vydanie uznesenia zo dňa 26. januára 2012, ktorým... zrušil rozsudok Okresného súdu... z 18. decembra 2008... a vec mu vrátil na ďalšie konanie, čím porušil čl. 46 Ústavy... a čl. 6 ods. 1 Dohovoru...

odporca, v prospech ktorého bolo mimoriadne dovolanie podané, k dispozícii právne prostriedky ochrany svojich práv a právom chránených záujmov mal ale nevyužil ich v plnom rozsahu a s náležitou starostlivosťou...

pripustenie predmetného mimoriadneho dovolania odporuje nielen § 243e Občianskeho súdneho poriadku, ale aj čl. 46 ods. 1 Ústavy... ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru..., keďže účastníkovi konania, ktorý z dôvodov na jeho strane riadne a náležité nevyužil prostriedky ochrany, ktoré mu právny poriadok poskytuje (napr. odvolanie), ponúka možnosť zvrátiť ustanovený postup konania obchádzaním inštitútu opravných prostriedkov, lehôt na ich podanie a náležitostí týchto opravných prostriedkov...

Najvyšší súd sa v predmetnom rozhodnutí vôbec nezaoberal odôvodnením prípustnosti mimoriadneho dovolania, napriek tomu, že sme na jeho neprípustnosť poukazovali vo vyjadrení k dovolaniu zo dňa 14. 03. 2011...“

4. Sťažovateľka na podporu svojich tvrdení (názorov) obširne citovala z judikatúry ústavného súdu (napr. PL. ÚS 43/95, PL. ÚS 57/99, II. ÚS 48/97, I. ÚS 356/06, PL. ÚS 11/09...), ako aj z judikatúry najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 4 M Cdo 19/2008, sp. zn. 4 M Cdo 16/2007 a sp. zn. 2 M Cdo 14/2005...).

5. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo J. O... na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy... a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru... uznesením Najvyššieho súdu... sp. zn. 7 M Cdo 1/2011 z 26. januára 2012 porušené bolo.

2. Ústavný súd... uznesenie Najvyššieho súdu... sp. zn. 7 M Cdo 1/2011 z 26. januára 2012 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd... je povinný uhradiť J. O... trovy právneho zastúpenia v sume 254,32 Eur...“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

9. Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu a spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru

rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 7 M Cdo 1/2011 z 26. januára 2012 (pozri body 1 a 5), ktorému vytyka, že je „v rozpore so zákonom...“ a že sa „Najvyšší súd... vôbec nezaoberal odôvodnením prípustnosti mimoriadneho dovolania...“ (pozri bod 3).

10. Ústavný súd zdôrazňuje, že princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy (pozri bod 6) znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľky a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľka nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré jej zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným orgánom verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

11. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity

reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

12. Z výroku uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 7 M Cdo 1/2011 z 26. januára 2012 vyplýva, že napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu sa konanie o nároku sťažovateľky (bod 2) neskončilo:

„Najvyšší súd... zrušuje rozsudok Okresného súdu... z 18. decembra 2008 č. k. 6 C 320/1994-378 a vec mu vracia na ďalšie konanie.“

13. Ústavný súd konštatuje, že napadnutým uznesením sp. zn. 7 M Cdo 1/2011 *„Najvyšší súd... ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas (§ 243g O. s. p. v spojení s § 222 ods. 1 O. s. p.) generálny prokurátor... (§ 243e ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O. s. p.) v spojení s § 243a ods. 1 O. s. p. preskúmal napadnutý rozsudok okresného súdu v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.“*

14. Podľa názoru ústavného súdu namietanie nesprávnosti a nezákonnosti rozhodnutia najvyššieho súdu (pozri body 3 a 9) ako dovolacieho súdu nemôže byť samo osebe dôvodom na sťažovateľkou tvrdené porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Najvyšší súd neodmietol sťažovateľke poskytnutie súdnej ochrany, vecou sa zaoberal a rozhodol o nej. Sťažovateľka bude mať možnosť v ďalšom štádiu konania pred okresným súdom uplatniť ochranu označeného práva aj svoju argumentáciu týkajúcu skutkovej a právnej stránky predmetnej veci, z čoho vyplýva, že má ešte k dispozícii iný prostriedok ochrany tohto práva, ktorého porušenie namieta vo svojej sťažnosti. V danej veci sa súdne konanie nachádza v štádiu konania na okresnom súde, ktorý bude vo veci opätovne konať v súlade s názorom dovolacieho súdu.

15. Ústavný súd konštatuje, že sťažnosť bola podaná predčasne, čo je okolnosť, ktorá vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu na preskúmanie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu z 26. januára 2012. Sťažovateľka bude mať/má možnosť uplatniť ochranu svojich práv v konaní pred okresným súdom (a následne aj pred odvolacím súdom, resp. dovolacím súdom). Z uvedeného dôvodu ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, I. ÚS 219/2011).

16. Ústavný súd rovnako konštatuje, že dôvody uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 7 M Cdo 1/2011 z 26. januára 2012 sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných procesných noriem. Toto rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové dôkazy a právne závery a konštatuje („z uvedeného vyplýva“), že mimoriadnym dovolaním napadnuté rozhodnutie okresného súdu *„je založené na nesprávnom právnom posúdení veci. Generálny prokurátor... preto dôvodne podal mimoriadne dovolanie podľa § 243e O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p., keďže to vyžadovala ochrana práv a ním chránených záujmov účastníkov konania a túto nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Najvyšší súd... preto rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 2 O. s. p. v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p.)“*.

17. Ústavný súd v súvislosti s námietkou sťažovateľky o nezákonnosti rozhodnutia najvyššieho súdu (*„... v rozpore s podmienkami prípustnosti dovolania uvedenými v § 243e Občianskeho súdneho poriadku...“*, pozri bod 3) poznamenáva, že podľa právneho názoru I. senátu ústavného súdu prezentovaného napr. v náleze sp. zn. I. ÚS 178/08 zo 4. februára 2009 *„povinnosť vyčerpať riadne opravné prostriedky pred podaním mimoriadneho dovolania nevyplýva zo žiadneho z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Generálny prokurátor je teda oprávnený napadnúť mimoriadnym dovolaním aj také právoplatné rozhodnutie okresného súdu, proti ktorému žiaden z účastníkov nepodal prípustný, teda riadny opravný prostriedok. Ak je právo na podanie dovolania zakotvené v právnom predpise, požíva ústavnej ochrany, a to vzhľadom na ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy“*.

Pokiaľ najvyšší súd v posudzovanej právnej veci konal na základe mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom, neporušil tým ústavné právo dotknutého účastníka (v danom prípade sťažovateľky) na riadny proces garantované čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri tiež závery v bodoch 14 a 15). Ústavný súd poznamenáva, že analogický právny názor sa vyskytuje aj v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu, ktorý napr. uznesením sp. zn. 3 M Cdo 5/2010 z 21. októbra 2010 na základe mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora zrušil právoplatný prvostupňový rozsudok a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (mutatis mutandis rozhodnutie sp. zn. 4 M Cdo 19/2010 a sp. zn. 3 M Cdo 15/2010).

18. Keďže podľa rozhodovacej praxe ústavného súdu nemôžu byť sťažovateľkou označené práva porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdu nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania (právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s jeho procesným úspechom), prípadne porušené tou skutočnosťou, že všeobecný súd nedal odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, ústavný súd konštatuje (pozri tiež bod 16), že nezistil príčinnú súvislosť medzi sťažnosťou napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv, čo zakladá tiež možnosť odmietnutia sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

19. Nad rámec už uvedeného (v súvislosti s argumentáciou sťažovateľky) ústavný súd ešte poznamenáva, že ak iný senát všeobecného súdu (v danom prípade najvyššieho súdu) má iný právny názor (bod 17 *in fine*) totožný s právnym názorom sťažovateľky, potom ústavnému súdu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak právomoc, ktorá podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je zverená najmä najvyššiemu súdu.

20. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júna 2012